

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 655/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. októbra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, neidentifikovaného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 21 C 104/2009 z 25. novembra 2011, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 84/2012 z 12. marca 2014 a ďalej tých istých označených práv a čl. 13 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 M Cdo 2/2015 z 21. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júla 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), neidentifikovaného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 21 C 104/2009 z 25. novembra 2011, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 84/2012 z 12. marca 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 M Cdo 2/2015 z 21. apríla 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka namietala ešte aj porušenie čl. 13 ods. 1 a 3 ústavy a základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti podľa čl. 19 ods. 1 ústavy.

Zo sťažnosti vyplýva, že okresný súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 21 C 104/2009 z 25. novembra 2011 o žalobe sťažovateľky, ktorou sa domáhala zaplatenia sumy 319 450 € z titulu náhrady mzdy v súvislosti s neplatným rozviazaním pracovného pomeru tak, že žalobu sťažovateľky zamietol. Proti označenému rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 Co 84/2012 z 12. marca 2014. Proti odvolaciemu rozhodnutiu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie, ktoré následne najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol.

Sťažovateľka zastáva názor, že napadnutým uznesením najvyšší súd porušil jej označené práva v podstate tým, že ústavne nekonformným výkladom ustanovení § 243e a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) najvyšší súd odmietol mimoriadne dovolanie podané generálnym prokurátorom pre neprípustnosť, hoci podľa jej názoru prípustné bolo, pretože neexistovali dôvody neprípustnosti v zmysle § 243f ods. 2 OSP. Sťažovateľka ďalej popisuje celú genézu sporu a obdobne argumentuje aj v prospech vecnej nesprávnosti označených rozsudkov okresného súdu a krajského súdu, pričom tvrdí, že označenými rozsudkami všeobecných súdov v jej veci došlo k porušeniu jej označených práv.

Sťažovateľka v sťažnosti žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu sp. zn. 21 C 104/2009 z 25. novembra 2011, napadnutým rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Co 84/2012 z 12. marca 2014 a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, pričom vo vzťahu k napadnutému uzneseniu

najvyššieho súdu žiadala vysloviť aj porušenie čl. 13 ods. 1 a 3 ústavy, základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, ďalej žiada zrušiť napadnuté uznesenie ako aj označený rozsudok okresného súdu a krajského súdu, priznať finančné zadost'učinenie v sume 25 000 €, ako aj náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 13 ods. 1 ústavy povinnosti možno ukladať a) zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd, b) medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo c) nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

Podľa čl. 13 ods. 3 ústavy zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. ...

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnený možno považovať návrh vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnený návrh ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí návrhu na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou

medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, *Recueil III/1997*).

1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu sp. zn. 21 C 104/2009 z 25. novembra 2011 a napadnutým rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Co 84/2012 z 12. marca 2014.

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka vecí, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka už minulosti podala sťažnosť adresovanú ústavnému súdu, ktorou namietala porušenie identických práv napadnutým rozsudkom okresného súdu a krajského súdu v identickom konaní, pričom sťažnosť bola evidovaná na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 7924/2014, o ktorej rozhodol ústavný súd

uznesením sp. zn. I. ÚS 749/2014 z 3. decembra 2014 tak, že ju vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu odmietol z dôvodu nedostatku právomoci a vo vzťahu k napadnutému rozsudku konštatoval zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti. Z uvedeného vyplýva, že prerokovaniu sťažnosti v tejto jej časti bráni prekážka už rozhodnutej veci.

Z uvedeného dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti vyplývajúceho z § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy neidentifikovaného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenie čl. 13 ods. 1 a 3 ústavy, základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti podľa čl. 19 ods. 1 ústavy.

2.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Judikatúra ústavného súdu zastáva stabilne názor, že mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidla stability súdneho rozhodnutia vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Uvedený účel môže mimoriadne dovolanie splniť iba v prípade, ak sú splnené kritériá akceptovateľnosti jeho právnej úpravy; jedným z týchto kritérií je povinnosť vyčerpať iné dostupné právne prostriedky nápravy pochybení vytykaných v mimoriadnom dovolaní. Rešpektovanie týchto kritérií je nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy), ako aj z hľadiska práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivý súdny proces v súlade s hodnotami zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. PL. ÚS 57/99, II. ÚS 185/09, II. ÚS 280/2010).

Reštriktívne posudzovanie tohto mimoriadneho dovolania súvisí s princípom právneho štátu, a to s princípom právnej istoty, ktorého zákonným naplnením v civilnom procese je inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí, teda ich záväznosti a nezmeniteľnosti. Rovnako súvisí s princípom rovnosti, keď intervenciou tretej osoby (generálneho prokurátora) sa prima facie narúša právna istota druhého účastníka spoliehajúceho sa na záväzné a nezmeniteľné súdne rozhodnutie.

Ústavný súd ďalej poznamenáva, že aj z početnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) možno vyvodiť kritický postoj ESLP k mimoriadnym opravným prostriedkom, ktoré závisia od úvahy príslušného orgánu verejnej moci, či dôjde k podaniu takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku alebo nie a následne k vyneseniu rozhodnutia, ktorým sa zruší právoplatné konečné rozhodnutie. V zmysle judikatúry ESLP je však prípustné zasiahnuť do nastolenej právnej istoty právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho súdu vtedy, ak v konaní došlo k zásadnej vade alebo závažnému excesu, ktorý je potrebné napraviť, ak sú tu mimoriadne okolnosti prípadu, pričom však podľa judikatúry ESLP za takúto vadu exces však nemožno považovať skutočnosť, že na predmet konania existujú dva rozličné názory, pretože právna istota v sebe zahŕňa požiadavku rešpektovania princípu *res iudicata*, ktorej prejavom je nezmeniteľnosť rozhodnutia. Uplatňovanie tohto princípu je zdôraznené zásadou, že žiadna zo strán nie je oprávnená žiadať o preskúmanie konečného a záväzného rozhodnutia len z toho dôvodu, aby dosiahla znovuo tvorenie prípadu a jeho nové skúmanie, pretože takýto mimoriadny opravný prostriedok by de facto mal charakter odvolania. Zrušené môžu byť iba na účely nápravy fundamentálnych chýb (pozri *Ryabykh proti Rusku* z 3. 12. 2003, sťažnosť č. 52854/99, bod 52). V tejto súvislosti tiež ESLP už judikoval, že nesúhlas s právnym posúdením prípadu odvolacím súdom nie je sám osebe mimoriadnou okolnosťou odôvodňujúcou zrušenie právoplatného rozhodnutia (pozri *Kot proti Rusku* z 18. 1. 2007, sťažnosť č. 20887/03, bod 29).

Ústavný súd už vo veci sp. zn. III. ÚS 357/2013 uviedol, že «v súvislosti s aplikáciou predmetných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a ich ústavne konformným

výkladom (§ 243e a nasl. OSP, pozn.), majú na pamäti judikatúru ESLP, dospel k záveru, že pokiaľ zákonodarca odvádza prípustnosť mimoriadneho dovolania z porušenia zákona s odkazom na ustanovenie § 243f OSP, kde bližšie konkretizuje možné dôvody, medzi ktoré zaradil aj nesprávne právne posúdenie veci, tak potom v prípade podania mimoriadneho dovolania práve z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia je potrebné pod porušením zákona rozumieť také porušenie procesného práva – zákona, ktoré v konečnom dôsledku znamená zároveň aj nesprávne právne posúdenie (či už hmotnoprávneho, alebo prípadne procesného charakteru). K takémuto interpretačnému záveru dospel ústavný súd v spojitosti s kumulatívnym predpokladom prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktorý stanovuje podmienku, ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu. V opačnom prípade ak by nesprávne právne posúdenie bolo spájané výlučne s porušením hmotnoprávnych ustanovení zákona (ktoréhokoľvek), tak by de facto v takmer každom prípade bolo možné napadnúť právoplatne rozhodnutú vec týmto mimoriadnym opravným prostriedkom, čím by sa tento mimoriadny opravný prostriedok dostal na úroveň „ďalšieho“ odvolania a bolo by len na svojvôli generálneho prokurátora, do ktorej právoplatne skončenej veci zasiahne podaním mimoriadneho dovolania s odvolaním sa na nesprávne právne posúdenie veci. Takýto výklad dotknutých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku by vo svojich dôsledkoch znamenal porušenie minimálne základného práva na súdnu ochranu jedného z účastníkov konania, rovnosti účastníkov konania, zásady nezmeniteľnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, a to treťou stranou, odlišnou od účastníkov konania, ktorá nepatrí do súdnej moci, čo opodstatnene vyvoláva otázky, či ide o prípustné legitímne zasahovanie do nezávislosti súdov a súdnej moci ako takej. Ústavný súd na tomto mieste opätovne poukazuje na už citovanú judikatúru ESLP, z ktorej vyplýva, že samotná okolnosť (možnosť) existencie dvoch rôznych právnych názorov na vec nie je dostatočným dôvodom opätovného rozhodovania vo veci».

Aj aktuálne rozhodnutia ESLP z 9. 6. 2015 vydané vo veciach proti Slovenskej republike (DRAFT-OVA, a. s., PSMA, s. r. o., a COMPCAR, s. r. o.) pripomínajú význam a obsah princípu rovnosti zbraní a princípu právnej istoty, s ktorými bezprostredne súvisí otázka záväznosti, nezrušiteľnosti a dôveryhodnosti právoplatných súdnych rozhodnutí,

ktoré boli napadnuté z iniciatívy generálneho prokurátora vyjadrenej podaním mimoriadneho dovolania. Na viaceré tieto rozhodnutia ESLP poukazujú tiež napadnuté rozhodnutia najvyššieho súdu.

Nosné dôvody uvádzané v napadnutom uznesení najvyššieho súdu, na základe ktorých bolo odmietnuté mimoriadne dovolanie podané generálnym prokurátorom, spočívajú – zjednodušene povedané – v názore, že neexistovali závažné okolnosti, procesné pochybenia vo veci konajúcich súdov alebo exces, v dôsledku ktorých by bol opodstatnený odklon od zachovania princípu právnej istoty, preto dovolanie podané generálnym prokurátorom nebolo prípustné. V okolnostiach posudzovanej veci najvyšší súd nad rámec už uvedeného, resp. rozvíjajúc už uvedené, uviedol:

«Doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu v obdobných prípadoch sa v zásade riadila stanoviskom Občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 36/2008. Právna veta tohto stanoviska znie: „Podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom nie je podmienené využitím riadneho opravného prostriedku účastníkom konania. Mimoriadnym dovolaním v zmysle ustanovenia § 243e O.s.p. môže generálny prokurátor napadnúť aj právoplatné rozhodnutie súdu prvého stupňa.“.

Je zrejmé, že stanovisko R 36/2008 vychádza zo záverov, ktoré v súčasnosti nie sú súladné s vyššie spomenutými rozhodnutiami ESLP a zjednocujúcim stanoviskom ústavného súdu. Na posun v judikatúre ústavného súdu a ESLP zareagoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý na spoločnom zasadnutí občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia dňa 20. októbra 2015 schválil a prijal spoločné stanovisko pod č. R 94/2015 na publikovanie, ktorého právna veta znie: „Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky (resp. využiť všetky zákonom prípustné postupy), ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť“.

Z vyššie uvedeného spoločného stanoviska dvoch kolégií Najvyššieho súdu teda vyplýva, že rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa odchyľuje od právnych záverov vyslovených v stanovisku R 36/2008 a jeho závery sú už prekonané.

Prípustnosť dovolania vymedzuje Občiansky súdny poriadok stanovením jednak určitých objektívnych znakov rozhodnutia (§ 238 O.s.p. (pokiaľ ide o rozsudok odvolacieho súdu) a § 239 O.s.p. (pokiaľ ide o uznesenie odvolacieho súdu), jednak objektívnym zadefinovaním závažných procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. Vzhľadom na to, že na procesné vady konania taxatívne vymenované v § 237 ods. 1 O.s.p. je dovolací súd povinný prihliadať ex lége (viď § 242 ods. 1 O.s.p.) vždy - teda bez ohľadu na to, či boli alebo neboli v dovolaní namietané, je opodstatnený záver, že v zásade každé dovolanie podané v občianskom súdnom konaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (s výnimkou exekučného konania - viď § 237 ods. 2 O.s.p.) otvára priestor pre posúdenie správnosti niektorých aspektov procesného postupu súdu, ktorý vydal dovolaním napadnuté rozhodnutie a tým zároveň dáva určité vyhliadky na úspech dovolateľa v konaní o dovolaní. Každé dovolanie je teda v tomto zmysle potenciálne spôsobilé podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci.

Postup účastníka občianskeho súdneho konania, ktorý mal v určitom prípade možnosť napadnúť rozhodnutia súdov odvolaním alebo dovolaním, uvedenú možnosť ale nevyužil, í keď tieto opravné prostriedky mali potenciál podstatne ovplyvniť rozhodnutie súdu, sa prieči zásade „vigilantibus iura scripta sunt“ zdôrazňujúcej procesnú povinnosť účastníka vyvinúť vlastnú aktivitu a iniciatívu tak, aby sám svojimi procesnými úkonmi riadne, včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou sledoval ochranu svojich subjektívnych práv. Pokiaľ účastník konania zostane v naznačenom smere pasívny, je neskoršia aktivita generálneho prokurátora vyústiaca do podania mimoriadneho dovolania neprípustná a nemôže mať procesné dôsledky predpokladané Občianskym súdnym poriadkom v ustanoveniach § 243e až § 243j O.s.p. Aj ústavný súd už dávnejšie konštatoval, že „ak účastník konania mohol podať dovolanie a neurobil tento procesný úkon, nemá už žiadnu možnosť dosiahnuť podnetom podanie mimoriadneho dovolania“ (viď PL. ÚS 57/99).

V danom prípade prebehlo konanie v dvoch stupňoch, pričom navrhovateľka mala možnosť realizovať svoje procesné oprávnenie podať mimoriadny opravný prostriedok dovolanie. Zo spisu nevyplýva, že by sama náležite chránila svoje práva a konala dostatočne predvídavo, starostlivo a obozretne. Navrhovateľka nepodala proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. marca 2014 č. k. 2 Co 84/2012-217 dovolanie, v dôsledku čoho toto sa stalo právoplatným. V zmysle vyššie uvedeného výkladu najvyššieho súdu to znamená, že sama nevyužila dostupný opravný prostriedok, ktorý mala k dispozícii a ktorý bol potenciálne účinne spôsobilý ovplyvniť rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na pasivitu samotnej navrhovateľky pri včasnej ochrane svojich práv je procesné neprípustná dodatočná aktivita generálneho prokurátora, ku ktorej došlo podaním mimoriadneho dovolania podnecovaného navrhovateľkou.»

Otázka posúdenia prípustnosti mimoriadneho dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02). Podľa názoru ústavného súdu výklad najvyššieho súdu uvedený v odôvodnení napadnutého uznesenia nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. V citovaných častiach odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo treba považovať mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora za neprípustné, a vysporiadal sa so skutkovou i právnou problematikou posudzovanej veci, a preto ich ústavný súd považuje i z hľadiska ústavných aspektov za dostačujúce a ústavne relevantné (m. m. I. ÚS 117/2016).

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu, ktorý má základ v rozhodovacej činnosti ústavného súdu, nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný

súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, mohol by v zmysle citovanej judikatúry nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, a teda ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 303/06), čo však, ako už bolo uvedené, v okolnostiach prípadu ústavný súd nezistil a sťažovateľ neuviedol žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o jej zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení označených práv sťažovateľky.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemožno prijať záver o vecnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označeným porušením práv sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že sťažnosť, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2.2 Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 13 ods. 1 a 3 ústavy, ako aj základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a neidentifikovaného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka odôvodnenie porušenia týchto označených práv, resp. článkov ústavy, vo svojej sťažnosti neodôvodnila vôbec alebo ich odôvodnila nedostatočne.

Ústavný súd konštatuje nedostatočné pomenovanie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Článok 48 ods. 2 ústavy upravuje hneď niekoľko základných parciálnych práv účastníkov konania, preto sa štandardne vyžaduje, aby sťažovatelia označili základné

právo nielen označením príslušného článku ústavy, ale aj ich slovným pomenovaním, čo sťažovateľka neurobila v petite svojej sťažnosti. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že ani z odôvodnenia sťažnosti nie je možné určiť, ktoré parciálne právo podľa označeného článku ústavy mala sťažovateľka na mysli.

Podľa ústavného súdu má nedostatok odôvodnenia sťažnosti v tejto jej časti v spojení s jeho neurčitým petitom významné procesné dôsledky. Samotný subjektívny názor sťažovateľky o porušení jej neidentifikovaného základného práva podľa ústavy v spojení s nedostatočným odôvodnením sťažnosti v tejto jej časti spôsobuje taký rozsah nedostatkov zákonných náležitostí sťažnosti v tejto časti, ktoré ústavný súd nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné).

Pretože sťažnosť v tejto časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a síce jednoznačné odôvodnenie ako východiskový rámec sťažnosti obsahovo korešpondujúce s určitým návrhom na rozhodnutie vo veci samej, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 13 ods. 1 a 3 ústavy, sťažovateľka ho odôvodnila tým, že najvyšší súd „*obmedzil právo na mimoriadny opravný prostriedok mimo zákonných obmedzení a bez toho, aby povinnosti, na základe ktorých obmedzil právo sťažovateľky ukladal zákon*“.

Ústavný súd poukazuje na svoj skôr prijatý názor, že tieto články ústavy sú vstupnou bránou do ústavnej úpravy základných práv a slobôd a ako také majú charakter všeobecných princípov. Napriek tomu, že sú implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, nemajú

charakter základného práva alebo slobody, ktorého ochrany by sa bolo možné samostatne domáhať pred ústavným súdom (m. m. I. ÚS 7/2010, I. ÚS 518/2013).

Vychádzajúc z uvedeného a odmietnutia sťažnosti v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie bolo potrebné túto časť sťažnosti odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Sťažovateľka tiež namietala porušenie svojho základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, ktoré odôvodnila ponechaním v platnosti napadnutým rozsudkov okresného súdu a krajského súdu napadnutým uznesením najvyššieho súdu, v dôsledku čoho došlo k poškodeniu jej dôstojnosti a osobnej cti.

Ústavný súd vychádzajúc z dôvodov odmietnutia mimoriadneho dovolania nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením označeného základného práva a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, preto aj túto časť sťažnosti sťažovateľky odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite sťažnosti, ako aj nedostatkom právneho zastúpenia sťažovateľky v konaní o tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2016